

Lapset ja nuoret, varhaiskasvatus

2.2.2026

Dnro 8661-2025
(00 01 02)**Vastaus valtuutettu Kaisa Hautalan ym. aloitteeseen 'Esikoulutoiminta takaisin yksityisiin päiväkodeihin Turussa'**

Palvelualuejohtaja Vesa Kulmala, aluepäälliköt Anne Bergman, Pia Jokinen, Virpi Kariluoma, Hanna Karlsson ja Anu Oksanen, pedagoginen suunnittelija Maarit Lamminniemi sekä palvelupäällikkö Satu Leppänen 20.1.2026:

Valtuutettu Kaisa Hautala ym. ovat 27.10.2025 tehneet aloitteen esikoulutoiminnan takaisin saamiseksi yksityisiin päiväkodeihin. Aloitteessa esitetään, että Turun kaupunki palauttaa esiopetuksen järjestämismahdollisuuden yksityisiin päiväkodeihin alueilla, joilla se vastaa perheiden tarpeeseen, arvioi päätösten vaikutukset lapsen etuun, perheiden arkeen ja yksityisten toimintaedellytyksiin, varmistaa perheiden valinnanvapauden sekä oikeuden saada tieto esiopetuspaikoista ajoissa ja huomioi palveluverkkoa kehittäessään ehjän ja turvatuksen kasvun ja oppimisen polun päiväkodista kouluun. Lisäksi aloitteessa esitetään, että Turku selvittää esiopetuksen palauttamisen myös yksityisiin päiväkodeihin ja palauttaa perheille mahdollisuuden välttää turha siirtyminen ja jatkaa esikoulu tutussa ja turvallisessa ympäristössä.

Taustaa

Turussa on pitkät perinteet varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen hankinnasta yksityisiltä päiväkodeilta. Vuoteen 2009 asti päivähoitoa hankittiin ostopalveluna, ja tämän jälkeen Turulla on ollut käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli, jolla huoltaja voi hankkia varhaiskasvatusta. Rinnalla on ollut valittavana myös yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä. Yksityisen hoidon tuella huoltaja itse järjestää lapsensa varhaiskasvatuksen, eikä Turun kaupunki tällöin ole palvelun järjestäjä. Esiopetusta ei voi hankkia palvelusetelillä tai yksityisen hoidon tuella.

Kunnan velvollisuus järjestää esiopetusta

Esiopetuksesta säädetään perusopetuslaissa. Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävänsä esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Esiopetukseen tulee hakea ennen opetuksen alkamista opetuksen järjestäjän, Turun kaupungin, edellyttämällä tavalla. Opetuksen järjestäjän tulee etukäteen ilmoittaa esiopetuksen järjestämispaikoista, opetuksen alkamis- ja päättymisajankohdasta sekä siitä, miten sen järjestämiseen tai hankkimiseen esiopetukseen hae-taan.

Turun kaupunki osoittaa esiopetuspaikaksi lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämispaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täytävä varhaiskasvatuspaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämispaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieletä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa.

Esiopetukseen voi hakea oppilaaksi myös muuhun kuin Turun kaupungin osoittamaan esiopetuksen järjestämispaikkaan. Näitä oppilaita otettaessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kunta voi kuitenkin päättää, että

Lapset ja nuoret, varhaiskasvatus

2.2.2026

Dnro 8661-2025
(00 01 02)

sen itse järjestämään tai hankkimaan esiopetukseen otetaan ensisijaisesti kunnassa asuvia lapsia.

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Kunta voi järjestää perusopetuslaissa tarkoitetut palvelut itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkia ne perusopetuksen järjestäjältä, jolla on lupa järjestää opetusta. Kunta voi hankkia esiopetuspalvelut myös muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Päiväkodissa järjestettävään esiopetukseen sovelletaan, mitä varhaiskasvatuslaissa säädetään päiväkodin ryhmäkoosta ja henkilöstömitoituksesta.

Esiopetuksen hankinnasta

Esiopetuksen tuottajat on kilpailutettu dynaamisena toimittajarekisterinä. Kaikki soveltuvuusvaatimukset täyttävät palveluntuottajat pääsevät toimittajarekisteriin, ja palveluntuottajien kanssa tehdään toistaiseksi voimassa oleva puitesopimus. Toimittajarekisteri avataan tarpeen mukaan vuosittain, jolloin uusilla palveluntuottajilla on mahdollisuus hakeutua siihen. Tilaussopimukset tehdään toimittajarekisteriin hyväksytyjen palveluntuottajien kanssa lukukausittain oppilastarpeiden perusteella.

Kaupunki ei sitoudu hankkimaan palvelua kaikilta toimittajarekisteriin hyväksytyiltä palveluntuottajilta eikä tiettyihin hankintamääriin. Turun kaupunki ei näin ollen takaa yhdenkään esiopetuspaikan käyttöä, vaan palvelua hankitaan kysynnän ja käytettävissä olevien kaikkien esiopetuspaikkojen mukaan. Lukuvuonna 2025–2026 esiopetusta hankitaan 12:sta tuottajarekisteriin kuuluvasta päiväkodista.

Esiopetuksen pitkäjänteinen kehittäminen edellyttää pysyvyyttä. Kun esiopetusta toteuttavat samat yksiköt vuodesta toiseen, arvioinnin tuloksia voidaan hyödyntää, pedagogisia käytäntöjä kehittää suunnitelmallisesti ja esiopetusosaaminen säilyy. Usein vaihtuvat toteutusratkaisut eivät tue vastaavaa kehittämistyötä.

Esiopetuspaikan osoittamisesta

Esiopetuspaikkoja osoittaessa noudatetaan lautakunnan päättämiä periaatteita. Suomenkielinen lasten ja nuorten palveluiden lautakunta on päättänyt periaatteista viimeksi [16.9.2025 § 44](#). Turun kaupunki osoittaa Turussa asuvalle esiopetuksen aloittavalle lapselle ja hänen huoltajilleen lapsen oman oppilasalueen mukaisen ensisijaisen esiopetuspaikan Turun kaupungin järjestämään esiopetukseen. Ensisijainen esiopetuspaikka osoitetaan oppilasalueen mukaisesta koulun yhteydessä tai pihapiirissä toimivasta esiopetusyksiköstä, oppilasalueen muusta erillisestä Turun kaupungin ylläpitämästä esiopetusyksiköstä taikka alueen päiväkodista, joka toimii yhteistyössä lähikoulun alkuopetuksen kanssa. Tässä vaiheessa tarkastellaan myös yksityisten päiväkotien tilanne. Tämä lähtökohta on ollut jo useiden vuosien ajan osoittamisen periaatteena.

Ruotsinkielinen esiopetus on toteutettu pääosin koulujen yhteydessä tai tiiviissä yhteistyössä ruotsinkielisen perusopetuksen kanssa. Tämä toiminta-

Lapset ja nuoret, varhaiskasvatus

2.2.2026

Dnro 8661-2025
(00 01 02)

malli on vakiintunut ja toimivaksi todettu, ja se on luonut vahvan perustan ruotsinkielisen esiopetuksen laadulle, jatkuvuudelle ja kehittämiselle.

Kunnallisessa mallissa ruotsinkielinen esiopetus muodostaa selkeän jatkumon varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen alkuopetukseen. Lapsen kielellinen ympäristö säilyy yhtenäisenä, ja siirtymä kouluun on turvallinen ja hallittu. Yhteistyö koulujen kanssa mahdollistaa yhteiset toimintatavat, pedagogiset linjaukset ja suunnitelmallisen tiedonsiirron, mikä tukee lapsen oppimista ja hyvinvointia.

Ruotsinkielinen esiopetusosaaminen on rakentunut Turussa vuosien aikana kunnallisen toiminnan sisällä. Kun esiopetusta toteuttavat samat yksiköt vuodesta toiseen, osaaminen kertyy, säilyy ja kehittyy. Toimintaa voidaan arvioida ja kehittää pitkäjänteisesti, ja hyväksi todetut käytännöt vakiintuvat osaksi arkea. Kunnallinen järjestäminen mahdollistaa pätevän ja kielitaitoisen henkilöstön sitouttamisen osaksi pysyvää toimintaa. Vakiintuneet työyhteisöt tukevat ammatillista kehittymistä ja pedagogista yhteistyötä, mikä näkyy lasten arjessa turvallisuutena ja johdonmukaisina toimintatapoina.

Ruotsinkielisessä kunnallisessa esiopetuksessa opiskeluhuollon palvelut ja lapsen tuen rakenteet ovat kiinteä osa toimintaa. Yhteistyö esiopetuksen, alkuopetuksen ja opiskeluhuollon välillä on säännöllistä ja suunnitelmallista, mikä varmistaa tuen jatkuvuuden lapsen siirtyessä kouluun.

Palveluverkkosuunnittelu sekä asiaan liittyvät muut päätökset

Palveluverkkoa suunniteltaessa on lähdetty siitä, että esiopetukselle suunnitellaan ja toteutetaan tilat alkuopetuksen yhteyteen. Uusissa rakennushankkeissa asia on huomioitu, mutta jo olemassa olevat koulut eivät mahdollista vielä kaikilta osin yhteistyötä. Koulun yhteydessä esiopetus toimii tällä hetkellä monitoimitaloissa Syvälahdessa, Yli-Maariassa ja Suikkilassa. Lisäksi esiopetusta järjestetään useissa kouluissa, esimerkiksi Paattisilla, Halisissa, Hannunniitussa, Hepokullassa, Kohmossa, Pääskyvuorella, Raunistulassa, Hirvensalon kouluissa, Ilpoissa, Uittamolla, Vähä-Heikkilässä ja Lausteella. Kerttulin päiväkodissa on varhaiskasvatuksen lisäksi esiopetusta ja samassa rakennuksessa toimii myös perusopetuksen luokkia. Seuraavaksi valmistuvat Jäkärlän koulu ja päiväkotitoimi, Kansainvälinen päiväkotitoimi Kansainvälisen koulun kanssa samaan rakennukseen, Linnakaupungin monitoimitalo sekä Varissuon esiopetus Normaalikoulun pihapiiriin. Näin ollen hankitun esiopetuksen tarve tulee vähenemään tulevaisuudessa.

On perusteltua käyttää ensisijaisesti kaupungin omia tiloja ja työllistää kaupungin omat toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevat varhaiskasvatuksen asiantuntijat ennen kuin hankitaan palvelua. Käyttämällä hankittuja palveluja syntyy hankintakustannuksia, ja samaan aikaan kaupungin omat resurssit eivät ole tehokkaasti käytössä. Kaupunginvaltuusto päätti talousarvion 2025 käsittelyn yhteydessä [11.11.2024 § 167](#), että palvelusetelin käyttöä vähennetään kunnallisten päiväkotien täyttöastetta kasvattamalla. Lisäksi päätettiin, että toimintarakennetta tulee tarkastella.

Kunnallinen esiopetus tukee myös varhaiskasvatuksen palveluverkon kokonaisuutta. Kun esiopetuksen järjestämispaikat ovat pysyviä ja ennakoitavia, on mahdollista suunnitella varhaiskasvatuksen resursseja kokonaisuutena. Tämä selkeys tukee myös yksityistä varhaiskasvatustoimintaa, kun yksiköissä

Lapset ja nuoret, varhaiskasvatus

2.2.2026

Dnro 8661-2025
(00 01 02)

tiedetään, mitä palveluja tuotetaan ja kuinka monta varhaiskasvatuspaikkaa vapautuu esiopetukseen siirtyvien lasten myötä vuosittain.

Omalta osaltaan esiopetuksen järjestäminen kaupungin omissa yksiköissä selkeyttää yksityisten päiväkotien toimintaa ja suunnittelua. Yksityisissä päiväkodeissa on rajalliset mahdollisuudet sijoittaa oman yksikön ulkopuolelta tulevia lapsia esiopetukseen yhdenmukaisin perustein, mikä tekee esiopetuksen järjestämisestä hallinnollisesti ja toiminnallisesti haastavaa. Pysyvä kunnallinen esiopetusratkaisu vähentää tätä painetta ja tukee yksityisten päiväkotien keskittymistä varhaiskasvatuksen perustehtävään.

Esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyöstä

Turussa on tehty pitkään toiminnallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen kesken. Kokemuksen mukaan yhteistyö mahdollistuu parhaiten silloin, kun esiopetusta järjestetään koulun tiloissa tai sen läheisyydessä. Lapsen kannalta hedelmällisintä esiopetusvuoden aikana tapahtuva kouluympäristöön tutustuminen on silloin, kun esiopetuksen ryhmät sijaitsevat lapsen tulevan koulun yhteydessä tai sen läheisyydessä.

Useat tutkimukset osoittavat, että tiivis yhteistyö esi- ja alkuopetuksen välillä helpottaa lapsen siirtymää esiopetuksesta kouluun. Sujuva siirtymä vähentää lapsen kokemaa stressiä ja tukee myönteistä koulun aloitusta. Tutut toimintatavat ja yhteiset käytännöt, jotka luodaan jo koulun tiloissa järjestetyssä esiopetuksessa, auttavat lasta sopeutumaan uuteen ympäristöön ja luovat turvallisuutta. Yhteistyön avulla voidaan yhtenäistää pedagogisia linjauksia ja varmistaa, että lapsen yksilölliset tarpeet huomioidaan myös koulupolun alussa.

Tutkimuksissa korostuvat opettajien välinen yhteinen suunnittelu-aika ja tiedonsiirron merkitys. Kun esi- ja alkuopettajat suunnittelevat toimintaa yhdessä, syntyy yhteistä tietoa ja relationaalista asiantuntijuutta, mikä tukee lapsen oppimista ja kehitystä. Yhteistyö mahdollistaa myös yksilöllisten tukitoimien jatkumisen esiopetuksesta alkuopetukseen. Tiiviin yhteistyön tekeminen ei todennäköisesti onnistu, jos esiopetuksen osalta yhteistyöntekijöiden määrä on suuri ja välimatkat ovat pitkät.

Yhteistyön avulla voidaan keskittyä paremmin lasten yksilöllisiin taitoihin ja tarpeisiin. Esiopettajien ja alkuopettajien välinen vuorovaikutus mahdollistaa tiedon siirtymisen lapsen vahvuuksista ja tuen tarpeista, mikä tukee pedagogista jatkuvuutta ja ehkäisee mahdollisia oppimisen haasteita jo varhaisessa vaiheessa.

Vastaukset aloitteessa esitettyihin seikkoihin

Turun kaupunki palauttaa esiopetuksen järjestämismahdollisuuden yksityisiin päiväkoteihin alueilla, joilla se vastaa perheiden tarpeeseen.

Palveluverkkosuunnittelussa on lähdetty siitä, että esiopetus järjestetään lähikohtaisesti koulujen tiloissa. Tällä hetkellä tämä toteutuu jo laajasti, poikkeuksena keskustan koulut, Perno ja Runosmäki, jonne on kuitenkin suunnitella uusi koulurakennus.

Lapset ja nuoret, varhaiskasvatus

2.2.2026

Dnro 8661-2025
(00 01 02)

Esiopetuksessa lapsella on oikeus opiskeluhoitopalveluihin. Turussa opiskeluhoitopalvelut järjestää Varha ja opiskeluhoitola henkilöstön työtilat sijaitsevat koulujen tiloissa. Esiopetuksen keskittäminen koulujen yhteyteen tai läheisyyteen parantaa myös opiskeluhoitola palveluiden saatavuutta ja resurssitehokkuutta. Perustetta laajemmalle esiopetuksen hankinnalle taloudellisesta ja toiminnallisesta näkökulmasta ei ole, tulevina vuosina tarve tulee edelleen vähenemään uusien rakennusten valmistuttua.

Turun kaupunki arvioi päätösten vaikutukset lapsen etuun, perheiden arkeen ja yksityisten toimintaedellytyksiin.

Esiopetuspaikka osoitetaan oppilasalueen lähikoulussa toimivasta esiopetuksesta tai päiväkodista, joka tekee tiivistä yhteistyötä alkuopetuksen kanssa. Lähikoulu ei välttämättä ole fyysisesti lähinnä oleva koulurakennus. Esiopetuspaikka osoitetaan koko ikäluokalle eli vuosittain noin 1450–1650 lapselle. Muutoksenhakuja osoittamispäätöksiin käsitellään kuitenkin vain joitakin kymmeniä, joten tämän perusteella voisi todeta, että huomattavan suuri osa huoltajista on tyytyväisiä esiopetusjärjestelyihin.

Turun kaupunki varmistaa perheiden valinnanvapauden sekä oikeuden saada tieto esiopetuspaikoista ajoissa.

Perusopetuslain mukaan kunta osoittaa oppilaan esiopetuspaikan, joten esiopetuksessa ei ole samanlaista valinnanvapautta kuin varhaiskasvatuksessa. Ensisijainen esiopetuspaikka osoitetaan tulevan lukuvuoden osalta jo edellisessä joulukuussa, ja toissijainen haku toteutetaan aina tulevan lukuvuoden tammikuun kahden ensimmäisen viikon aikana, joten esiopetuspaikoista tulee tietoa hyvissä ajoin ennen esiopetuksen alkua.

Turun kaupunki huomioi palveluverkkoa kehittäessään ehjän ja turvatuksen kasvun ja oppimisen polun päiväkodista kouluun.

Palveluverkkosuunnittelussa pyritään varmistamaan sujuva jatkumo esiopetuksesta perusopetukseen. Palveluverkkoa suunniteltaessa pyritään siihen, että siirtymä tapahtuisi jo ennen esiopetusta eikä esiopetuksesta alkuopetukseen siirryttäessä. On kuitenkin todettava, että olemassa oleva palveluverkko ei tätä vielä täysin mahdollista.

Yli 50 prosenttia esiopetusikäisistä on tämän lukuvuoden aikana jo koulujen yhteydessä olevissa esiopetusyksiköissä. Kunnallinen esiopetus tukee lapsen oppimispolkua varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja alkuopetukseen. Pysyvät esiopetusyksiköt ja tiivis yhteistyö koulujen kanssa mahdollistavat sujuvat siirtymät ja sen, että lapsen vahvuudet ja tuen tarpeet huomioidaan opetuksen eri vaiheissa.

Lopuksi

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella yksityisiltä päiväkodeilta hankittua esiopetusta ei olla laajentamassa, ellei erityistä tarvetta ilmene äkillisten palveluverkkomuutosten vuoksi.

Todettakoon vielä, että Lupa- ja valvontavirasto, aiemmin Aluehallintovirasto, toimii opetuksen järjestämisen laillisuuden valvojana. Tutkiessaan esiopetuksen osoittamiseen liittyviä oikaisuvaatimuksia on Lounais-Suomen aluehallin-

Lapset ja nuoret, varhaiskasvatus

2.2.2026

Dnro 8661-2025
(00 01 02)

tovirasto todennut päätöksen perusteluissa seuraavasti: "Aluehallintovirasto toteaa, että esiopetuspaikka perustuu Turun oppilaaksioton perusteisiin sekä perusopetuslain 4 ja 6 §:iin. Aluehallintovirasto katsoo, että Turun kaupunki on noudattanut perusopetuslakia ja omia oppilaaksioton periaatteita esiopetuspaikan määrittelyssä. Huoltajilla on mahdollisuus hakea muutosta ensisijaiseen esiopetuspaikkaan. Turun kaupunki päättää oman harkintavaltansa puitteissa esiopetuksen järjestämisestä ja osoittaa esioppilaat niillä periaatteilla, jotka se on itse määritellyt. Perusopetuslaki antaa opetuksen järjestäjälle harkintavallan muodostaa oppilasalueet, jotka muodostuvat monesta esiopetusta antavasta yksiköstä, ja näin ollen oikaisuvaatimusten tekijöiden huollettava on sijoitettu Turun kaupungin esiopetusperiaatteiden mukaisesti ko. oppilasalueella olevaan esiopetusta antavaan yksikköön. Aluehallintovirasto katsoo oikaisuvaatimuksen kohteena olevan päätöksen tehdyksi perusopetuslain ja Turun kaupungin päättämien esiopetukseen ottamisen perusteiden mukaisesti."

Vesa Kulmala
palvelualuejohtaja